

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 18407-07-20 מרכז המחפון בע"מ נ' אבו גוידה

תיק חיצוני: 5064720220

לפני השופט מנחם שח"ק

תובעת מרכז המחפון בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד איאד זייד ואח'

נגד

נתבע אחמד אבו גוידה
ע"י ב"כ עוה"ד אמון עזיז ואח'

פסק דין

האם התחייב הנתבע כערב לשלם לתובעת חובות שיצרה כלפיה חברה אחרת? על כך המחלוקת שלפניי.

רקע והמחלוקת העובדתית

1. התובעת היא חברה בע"מ העוסקת בסחר, שיווק ויבוא חלקי חילוף למחפרונים. לתובעת היו יחסים מסחריים עם חברה בשם נווה דרכים בע"מ (להלן: "הלקוחה"). משנת 2013, מכרה התובעת ללקוחה חלפים ומוצרים אחרים עבור מחפרונים שהלקוחה השתמשה בהם בפעילותה העסקית. מנהל הלקוחה הוא מר ת'ר'ב ג'ודה (להלן: "חרב").
2. התיק דנן החל בהתנגדות של הנתבע לביצוע שטרות, שנמשכו על ידי הלקוחה וסורבו, ושהוגשו לביצוע על ידי התובעת. בהמשך, בהסכמת הצדדים ניתנה רשות להתגונן והוגשו כתבי טענות מתוקנים.
3. הפער בין גרסאות הצדדים בהליך הנוכחי עמוק עד מאוד, ולפיכך כבר בפתיחה יש להציג בנפרד את גרסאות הצדדים לאירועים הרלוונטיים.

גרסת התובעת וטענותיה

4. לטענת התובעת, לאור גידול בהיקף רכישותיה של הלקוחה, ביקשה התובעת מהלקוחה להעמיד ערב לחובותיה. ביום 2.4.2015 התייצב חרב אצל מנהל התובעת, מר אדהם אגבאריה (להלן: "אדהם") במשרד התובעת באום אל פחם, יחד עם הנתבע, ובמעמד זה

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 20-07-18407 מרכז המחפון בע"מ נ' אבו גוידה

תיק חיצוני: 5064720220

חתימות הערבים:

שם	מ"ס תעודת זהות	חתימה
אבו גוידה	305440620	אבו גוידה
1.		
2.		

אני הח"מ... אלוהים...
כי ביום התייצבו והזדהו בפניי ה"ה...
וחתמו על שטר זה בפניי...

(Handwritten signature)

6. לפי התובעת, אדהם הסביר לנתבע עובר לחתימתו שהוא מתחייב לערוב לחובות הלקוחה כלפי התובעת, ושהתובעת תהיה רשאית להשלים את תאריך הפירעון וסכום החוב בהמשך. הנתבע חתם על שטר החוב וכן אישר בעל פה את ערבותו. בנוסף, צילם אדהם את תעודת הזהות של הנתבע.

7. בהמשך, שיקים של הלקוחה לתובעת סורבו.

8. ביום 12.2.2020 הגישה התובעת ללשכת ההוצאה לפועל בחדרה בקשה לביצוע שטרות, נגד הלקוחה והנתבע, בגין השיקים שלא נפרעו, בסך כולל של 104,951.16 ₪.

9. לטענת התובעת, על הנתבע לשלם את חובה של הלקוחה מכוח ערבותו. ערבות זו נוצרה בהסכמה בעל פה בין הנתבע לאדהם בפגישה שנערכה ביניהם במשרדי התובעת, וכן בחתימתו של הנתבע על שטר החוב.

גרסת הנתבע וטענותיו

10. בכתב ההגנה ובתצהיריו בכתב (תצהיר שצורף להתנגדות לביצוע שטר ותצהיר עדות ראשית), וכן בעת חקירתו בדיון הראשון שהתכנס לבירור ההתנגדות לביצוע שטר, טען הנתבע בנחרצות כי לא היו דברים מעולם. הנתבע הכחיש את חתימתו על שטר החוב וטען כי הא לא דומה לחתימתו. יתרה מכך, הנתבע טען שמעולם לא פגש את אדהם, לא ביקר במשרד התובעת, ואף אינו מכיר את הלקוחה או את בעליה. לפי הנתבע, אין כל קשר בינו לבין הלקוחה, הוא מעולם לא התחייב לערוב לחובותיה, ואין כל יריבות בינו לבין התובעת.

11. עם זאת בשלב מתקדם בהליך, בדיון ההוכחות שהתקיים ביום 7.10.2024, טען ב"כ הנתבע כי מרשו מסר לו בשיחות שנוהלו ביניהם קודם לדיון, כי נזכר כי בשנת 2015 או 2016 נסע לסניף של התובעת בכפר קאסם להחליף חלק של מחפון, במסגרת עבודתו כמפעיל מחפון בחברה של אחיו. בחקירתו הנגדית העיד על כך גם הנתבע עצמו. לדבריו באותה העת התבקש לחתום על מסמך כלשהו ולהציג תעודת זהות, אך לא הקדיש לכך מחשבה, שכן סבר שמדובר בעניין טכני שקשור לחלק המחפון שקיבל. הנתבע טען שייתכן ומסמך זה

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 18407-07-20 מרכז המחפון בע"מ נ' אבו גוידה

תיק חיצוני: 5064720220

היה שטר החוב, שנחתם מבלי שהנתבע היה מודע לתוכנו, ובאופן זה אף הגיע לידי התובעת צילום תעודת הזהות של הנתבע. כך או אחרת, הנתבע עמד על כך שמעולם לא פגש את אדהם קודם להליך הנוכחי ולא התחייב לערוב לחובות הלקוחה.

הראיות

12. בשלב מוקדם של ההליך, עוד קודם מתן רשות להתגונן, מונה עו"ד יונתן נפתלי כמומחה גרפולוגי מוסכם לבדיקת חלק הערבות בשטר החוב. המומחה מצא ברמת וודאות קרוב מאוד לוודאי שהחתימה על גבי שטר החוב, במקום המיועד לחתימת הערב, נחתמה על ידי הנתבע וכי כי מספר הזהות המופיע שם נכתב על ידו. נשלחו למומחה שאלות הבהרה והוא אף נחקר על חוות דעתו ביום 28.9.2022.

13. יצוין כי הנתבע הגיש לתיק בשלב מאוחר יותר בהליך חוות דעת גרפולוגית מטעמו, אך בהחלטה מיום 25.2.2024 אסרתי על הגשת חוות הדעת מטעם הנתבע, נוכח מינוי המומחה המוסכם בהליך והוראות **תקנות סדר הדין האזרחי התשע"ט** – 2018 בהקשר זה (רא' תקנה 88(ד)).

14. לאחר קבלת חוות הדעת הגרפולוגית וחקירתו של המומחה, ההתנגדות של הנתבע התקבלה בהסכמה, וכן הוסכם על הגשת כתבי טענות מתוקנים, כאמור, לרבות הוספת טענות ועילות חדשות.

15. במסגרת ההליך העידו אדהם מטעם התובעת, הנתבע וחרב, כאשר האחרון זומן על ידי בית המשפט כעד רלוונטי, בהסכמת שני הצדדים, ונחקר בחקירה נגדית על ידי שני הצדדים.

דיון וממצאים

16. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים וראיותיהם, מצאתי שיש לדחות את התביעה.

העדר ערבות מכוח שטר החוב

17. החיוב הנטען של הנתבע בחובות הלקוחה מבוסס על ערבות. בכתב התביעה התובעת טענה שמדובר בערבות בעל פה ובכתב, כשהתובעת מתבססת על שטר החוב. התובעת עמדה בנטל לבסס את גרסתה שהנתבע חתם על שטר החוב, במקום המיועד לחתימת ערבים. קביעתו של המומחה מטעם בית המשפט בחוות דעתו היא ברמה גבוהה של וודאות, וחקירתו בבית המשפט על חוות דעתו, לא פגמה בכך. אמנם, חוות דעת המומחה היא ראיה אחת מבין הראיות שעל בית המשפט לבחון, ובית המשפט אינו מחויב למסקנותיה, אך כבר נקבע בעניין מומחה שממונה על ידי בית המשפט שנדרשים טעמים כבדי משקל כדי לסטות מקביעותיו (ראו: ע"א 9323/04 **מיצר לפיתוח בע"מ נ' שותפות בנין 17 מתחם 5** [פורסם

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 20-07-18407 מרכז המחפון בע"מ נ' אבו גוידה

תיק חיצוני: 5064720220

בנבו, 23.7.2006). הכחשתו הגורפת של הנתבע אין די בה כדי לסתור את גרסת המומחה, והנתבע לא הציג ראיות נוספות בעניין חתימתו. יתר על כן, גרסתו הנחרצת של הנתבע בתצהירו ובכתב ההגנה, כאמור, שעל פיה לא ביקר במשרדי התובעת מעולם, לא חתם על שטר החוב וכן כי אין מדובר בחתימה דומה לחתימתו, "התרככה" במידה ניכרת מאוד במשך הזמן, ולמעשה השתנתה מהותית, ובסופו של דבר הסכים הנתבע כי ביקר גם ביקר במשרדי התובעת, הוחתם במשרדי התובעת על מסמך "כלשהו", ומסר את תעודת הזהות שלו. הנתבע אף הסכים כי החתימה על שטר החוב "דומה מאוד" לחתימתו (רא' עמ' 33, 35 לפרוטוקול מיום 13.1.2025)

לפיכך, אני מקבל את עמדת המומחה וקובע שהחתימה על חלק הערבות בשטר החוב היא חתימת הנתבע.

18. גרסת הנתבע שייתכן והוחתם על שטר החוב בחטף, מבלי לדעת במה מדובר, בעת שהגיע למטרה אחרת, אינה בעלת משקל מספיק כדי לסתור את החזקה שהנתבע ידע על מה הוא חותם והסכים לאמור בו (ראו: סעיף 6 לע"א 9538/06 סגל נ' בנק ירושלים לפיתוח ומשכנתאות בע"מ [פורסם בנבו, 10.6.2008], סעיף 4 לע"א 8510/09 בנק הפועלים בע"מ נ' נויברג [פורסם בנבו, 24.11.2011] וסעיף 30 לע"א 6952/21 ולנצ'וק נ' חן [פורסם בנבו, 22.10.2023]), ובפרט לאור השינויים המהותיים בגרסתו, המקשים מאוד על היכולת לתת בה אמון.

עם זאת, על אף הקביעה ששטר החוב נחתם על ידי הנתבע, אין די בכך כדי להטיל על הנתבע את חיובי הלקוחה.

19. אדהם העיד שאין מדובר בשטר חוב שהוכן עבור התובעת על ידי עורך דין, אלא נוסח על ידי התובעת עצמה (עמוד 27 שורות 27-35 לתמליל). הנוסח של שטר החוב ובפרט אופן מילוי והחתמתו, לוקים בחסר. הנוסח של שטר החוב מחולק לשטר חוב, וערבות בנפרד, אלא ששמו של הנתבע מופיע בשני החלקים, הן על החלק המיועד לפרטי עושה השטר (החלק שלפני הכותרת "ערבות אוואל"), והן בחלק המיועד לערבות. משמע, גם בהנחה שהנתבע היה חותם גם על חלק המיועד לעושה השטר לצד שמו, אזי ערבותו של הנתבע, שעליה חתם, הייתה למעשה ערבות להתחייבותו שלו עצמו ולא של הלקוחה. ממילא לא הייתה בחתימה כזו כל רבותא. קל וחומר כאשר הנתבע כלל אינו חתום על שטר החוב כעושה השטר, אלא רק כערב, וכאשר אין חתימת מאן דהו כעושה השטר. יצוין בהקשר זה כי אין מחלוקת כי את פרטי הנתבע שבחלק המיועד למילוי פרטי עושה השטר מילא אדהם ולא הנתבע.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 18407-07-20 מרכז המחפון בע"מ נ' אבו גוידה

תיק חיצוני: 5064720220

20. בנוסף, בשטר החוב אין התייחסות לחיובים של הלקוחה. אדרבה, ע"פ שטר החוב הנתבע, ולא הלקוחה, קיבל את התמורה בגין השטר באספקה של ציוד וסחורה, וזאת אף שאין חולק שהחוב הנתבע אינו נובע מאספקת ציוד לנתבע. האזכור היחיד של הלקוחה נמצא בתרשומת בכתב יד, של אדהם ככל הנראה, בראש העמוד, והיא הכוללת את שם הלקוחה ומספר הלקוח אצל התובעת. משמעות התרשומת לא הובררה ובכל מקרה היא אינה חלק משטר החוב גופו. יוסף כי התובעת אף לא ציינה אימתי נרשמה תוספת זו לצד שטר החוב ולא ניתן לשלול את האפשרות שהיא הוספה בדיעבד, כפי שהוספו פרטים נוספים לקראת הגשת ההמחאות לביצוע בהוצל"פ (סעיף 11 לתצהיר אדהם). אדהם אף הודה בחקירתו שהתוספת הזו בכתב יד, שהוא כינה "שיוך", היא ההתייחסות היחידה ללקוחה, ואין התייחסות לחיובים של הלקוחה בגוף שטר החוב (עמוד 29 שורה 28 עד עמוד 30 שורה 5 לתמלול). מאחר וכיתוב זה אינו חלק מנוסח ההתחייבות בשטר החוב, הוא אינו מטיל על הנתבע את חיובי הלקוחה, אפילו אם הייתה התובעת מוכיחה שתוספת זו נכתבה בטרם חתימתו של הנתבע על שטר החוב.

21. מכל מקום נראה שבסופו של דבר התובעת אף היא הייתה מודעת לקשיים שהועלו ביחס ליכולת לבסס על שטר החוב את ערבות הנתבע לחובות הלקוחה, שכן היא זנחה את הטענה שהחיוב בערבות נובע משטר החוב, וחלף זאת טענה שהערבות התגבשה בעל פה, כשהחתימה על שטר החוב אינה אלא ראיה לקיום הפגישה ולהתחייבות בעל פה שנטל על עצמו הנתבע (ראו: עמוד 13 שורה 33 עד עמוד 14 שורה 34 לפרוטוקול והפסקה הראשונה בסיכומי התובעת).

22. לאור האמור, לא ניתן לחייב את הנתבע בחוב הנתבע של הלקוחה מכוח שטר החוב, כשלעצמו. מכאן יש לפנות לשאלה האם הוכיחה התובעת את גרסתה לקיומה של ערבות בעל פה.

העדר ערבות בעל פה לחובות הלקוחה

23. התובעת תמכה את גרסתה לקיומה של ערבות בעל פה על עדות אדהם והחתימה על שטר החוב, כאמור לעיל. לפי עדותו של אדהם, הוא נפגש עם הנתבע וחרב יחדיו, במשרדי התובעת. אדהם לשיטתו הסביר לנתבע שהוא ערב אישית לחובות שתצבור הלקוחה במסגרת רכישותיה מהתובעת, החתים אותו על שטר החוב וצילם את תעודת הזהות שלו. העובדה שהתובעת מחזיקה בידיה צילום תעודת זהות של הנתבע, כפי שאישר הנתבע (עמוד 36 שורה 15 לתמליל חקירתו), תומכת בגרסת התובעת במידה לא מועטה. בפרט נכון הדבר בהתחשב בכך שבמשך תקופה ארוכה בהליך לא היה לנתבע כל הסבר כיצד הגיע צילום

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 18407-07-20 מרכז המחפון בע"מ נ' אבו גוידה

תיק חיצוני: 5064720220

תעודת הזהות שלו לידי התובעת. ההסבר שהוצג לבסוף במסגרת החקירה הנגדית של הנתבע מבטא גרסה כבושה, שאף לא הוצגו לו תימוכין, למשל באמצעות עדות אחיו של הנתבע, שלדבריו בשליחותו הגיע למשרדי התובעת, ומסמכים שאמורים להיות בידי האח. חתימת הנתבע על שטר החוב אף היא תומכת בגרסת התובעת. אמנם אין בחתימה כדי לייצר את החיוב הכספי של הנתבע בחוב הלקוחה ספציפית, כפי שטענה התובעת, אך על פניו דובר בהתחייבות כספית של הנתבע לשאת בחיוב כלשהו כלפי התובעת, ואין מדובר בעניין של מה בכך. בנוסף, החתימה תומכת במידה מסוימת בגרסת התובעת שהתקיימה פגישה בין הנתבע לאדהם, שאף היא הוכחה כליל על ידי הנתבע. אמנם אין הכרח ששטר החוב יחתם במסגרת פגישה משותפת בין הצדדים, ועל אחת כמה וכמה שאין בחתימה כדי ללמד שהצדדים נפגשו בעניין הלקוחה, שאינה מוזכרת בשטר החוב, וייתכן והשיוך אליה נעשה בדיעבד (ואולי אף בשגגה, לפי גרסת הנתבע), אך בהיעדר גרסה נגדית עקבית וברורה לגבי נסיבות החתימה על שטר החוב, יש יסוד למסקנה שהנתבע פגש את אדהם, למצער לזמן קצר בעת החתימה על שטר החוב.

24. על אף הנימוקים הללו, שמשקלם משמעותי, ישנם נימוקים משמעותיים אחרים שאינם עולים בקנה אחד עם גרסת התובעת, ואני סבור שמשקלם המצרפי מביא למסקנה שלא עלה בידי התובעת לבסס במידה הנדרשת במשפט האזרחי את המסקנה שהנתבע ערב בעל פה לחובות הלקוחה.

25. ראשית, חרב הכחיש את גרסת התובעת באופן ישיר ומלא. חרב העיד שמעולם לא פגש את הנתבע עובר לזימונו לעדות בהליך זה ואין לו כל קשר עמו, משפחתי או אחר (עמוד 20 שורות 30-33 לפרוטוקול ועמוד 2 שורות 4-8 לתמליל), וודאי שלא נפגש עם אדהם יחד עם הנתבע במשרדו של אדהם. יתרה מכך, חרב העיד שחתם בעצמו על ערבות לחובות הלקוחה, כשנשאל על כך (עמוד 5 שורות 2-5 לתמליל). על פניו חרב הוא העד היחיד שאין לו אינטרס ישיר בהליך ולא מצאתי בעדותו בקיעים הפוגמים במידת האמינות שיש לייחס לה.

26. שנית, במהלך חקירתו הסכים חרב לבקשת ב"כ התובעת לבדוק במכשיר הטלפון הנייד שלו האם מספר הטלפון של הנתבע שמור או שנערכה אליו שיחה בהיסטוריית השיחות. פרטיו של הנתבע לא נמצאו במכשיר של חרב. בדיקה דומה נעשתה מיד לאחר מכן אף במכשיר הסלולר של הנתבע, והעלתה ממצא זהה (עמודים 8-20 לתמליל). לא למותר לציין שמדובר במי שנטען שנטל על עצמו התחייבות לערוב לחובות החברה של חרב - חיוב שלרוב נוטל על עצמו מי שנמצא ביחסים קרובים עם בעל החברה, ולא אדם זר. העובדה שהשניים לא מופיעים ברשימת אנשי הקשר, האחד של האחר, או בהיסטוריית השיחות מחזקת משמעותית את גרסתם שאין ביניהם קשר ולא היה ביניהם קשר. אמנם, לא ניתן לשלול

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 18407-07-20 מרכז המחפון בע"מ נ' אבו גוידה

תיק חיצוני: 5064720220

למעלה מכל ספק שהוא אפשרות להיכרות מוקדמת בין השניים, תיאום מתוכם של מהלכים וגיבוש קנוניה שמטרתה לשלול מן התובעת את זכותה להיפרע מן הנתבע את חובות הלקוחה, ברם אפשרות כזו לא בוססה וממילא אינה על הפרק.

27. שלישית, התובעת טוענת שהחתימה על שטר החוב תומכת בגרסתה לקיומה של ערבות בעל פה, אך במידה רבה ההיפך נכון. משחתם הנתבע על שטר החוב, בנוסח שלפנינו, החזקה שציינתי לעיל, כי הוא מודע לנוסחו ומסכים לו, פועלת כחרב פיפיות, שכן בחזקה זו אף מגולמת ההנחה שהמוסכם בכתב ממצה את כל ההסכמות שאליהן הגיעו הצדדים (ראו לדוגמה: סעיף 18 לת"א (מחוזי חיפה) 7455-03-21 **סיאט-ביודיאגנוסטיקה בע"מ נ' ביטרמן** [פורסם בנבו, 19.6.2024], והאסמכתאות שם). למעשה, משמעות קיומה של החתימה על שטר החוב היא שהנטל על התובעת להוכיח את קיומה של ההסכמה בעל פה לערוב לחובות הלקוחה, ולא רק לחיובים של הנתבע עצמו שאליהם מתייחס נוסח שטר החוב, הוא נטל מוגבר. התובעת לא הציגה כל תימוכין לגרסה זו למעט גרסתו בעל פה של אדהם.

28. רביעית, גרסת התובעת לגבי הערבות בעל פה אינה הגרסה המקורית של התובעת. תחילתו של התיק בבקשה לביצוע שטר בהוצאה לפועל. גרסת התובעת המקורית הייתה אפוא שהערבות נוצרה באמצעות שטר החוב. רק לאחר שעלו בדיונים הקשיים בשטר החוב, הציגה התובעת בכתב התביעה המתוקן גרסה חדשה שלפיה הערבות נוצרה בהסכמה בעל פה של הנתבע בפגישתו עם אדהם ואז פרשה התובעת את טענותיה בדבר ההסברים שנמסרו לנתבע על ידי אדהם (עמוד 14 שורות 8-20 לפרוטוקול, ובעיקר בשורות 16-17).

29. חמישית, לא הונח הסבר כלשהו לשיהוי בהגשת הבקשה לביצוע שטר ולהימנעות ממשלוח כל דרישת תשלום לנתבע קודם לפתיחת תיק ההוצל"פ. אף שאין בהמתנה לכשעצמה כדי להצדיק את דחיית התביעה, מדובר בהתנהלות תמוהה המעוררת שאלות ביחס לקיומה של הערבות, ובפרט בהיעדר כל קשר בין התובעת ללקוחה במשך כשלוש שנים קודם לפתיחת תיק ההוצל"פ, כפי שהעיד חרב (עמוד 21 שורות 9-10 ו-25 לפרוטוקול) וכפי שעולה מן הכרססת שצירפה התובעת, שאינה כוללת כל תנועה בחשבונה של הלקוחה אצלה בין 2017 ל-2020.

30. משקלם המצרפי של הקשיים בגרסת התובעת, מביאים למסקנה שלא עלה בידיה להוכיח את הטענה שהנתבע התחייב בעל פה לערוב לחובות הלקוחה לתובעת. יוזכר להסרת ספק בהקשר זה, כי עם לאור האמור מעלה, ולמעשה בהסכמת התובעת על כך שהערבות התגבשה בעל פה, התביעה נגד הנתבע חדלה מלהתבסס על עילה שטרית ואימצה במקומה

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 18407-07-20 מרכז המחפון בע"מ נ' אבו גוידה

תיק חיצוני: 5064720220

עילה חוזית. משכך גם נטל ההוכחה הראשוני, שבמסגרת עילה שטרית הוא דרך כלל על כתפי המתנגד לשטר, נדד אל כתפי התובעת.

עצם קיומה של נשייה בלקוחה

31. למעלה מן הצורך, אוסיף שאף אם הייתה התובעת מוכיחה את גרסתה, עדיין היה קושי לקבל את התביעה, לאור העדר הוכחה מספקת לחוב הנטען של הלקוחה.

32. התובעת ביססה את טענתה לקיומו של החוב על כרטיס הנהלת חשבונות שהוצגה (נספח א' לתיק הראיות של התובעת). קיימים מספר קשיים בעמדה זו.

33. ראשית, התובעת לא טענה, ואין צורך לומר שלא הוכיחה, שמדובר ברשומה מוסדית העונה על התנאים לכך בהתאם לסעיף 36 **לפקודת הראיות [נוסח חדש]**, התשל"א-1971.

34. שנית, לאחר מספר שנים של פעילות רציפה, שע"פ הכרטיס הסתיימה במרץ 2017, קיימת שורה נוספת, המתייחסת ל חשבונות מינואר 2020. חשבונות זו הגדילה את החוב, שעמד באותה העת על 87,812 ₪, לסכום עגול ומדויק של 100,000 ₪. התובעת לא הציגה הסבר מניח דעת לתנועה זו, ובפרט לכך שהתובעת חזרה לעבוד עם הלקוחה לאחר קרוב לשלוש שנים של הפסקה, וכשקיימת יתרת חוב משמעותית תלויה ועומדת ללקוחה שלא הוסדרה. העובדה שמדובר בסכום עגול של 100,000 ₪ אף היא לכשעצמה מעוררת תמיהה. התובעת לא הציגה את הראיה הישירה ביחס לשורת חובה זו, ועל אף שבמקום המיועד בכרטיס לרישום "תאריך אסמכתא" מצוין כי מדובר בחשבונות מס' 21815. אמנם, התובעת צירפה חשבונות מיום 5.1.2020, מס' 1194505 על סך 12,188 ₪, כלומר את הסכום המדויק שהשלים את החוב ל-100,000 ₪, אולם מדובר במספר חשבונות שונה מזה המופיע בכרטיס. כמו כן, עיון בחשבונות הזו עצמה, מעורר תמיהות ניכרות לאור כך שלצד כל המוצרים שבחשבונות מצוין שנרכשו מן התובעת על ידי הלקוחה מופיע שניתנה הנחה של 100% ונקבע מחיר "גלובלי" המתאים בדיוק תמוה להשלמת החוב ל-100,000 ₪. יצוין כי בחקירתו התייחס אדהם למספר החשבונות המופיע בכרטיס וציין כי מדובר במספר חשבונות קטוע (עמ' 11 שו' 26 לתמליל חקירתו), אולם הדבר אינו מסייע לתובעת שכן מספר החשבונות שצורפה כאמור (1194505) אינו כולל את רצף ספרות החשבונות המופיע בכרטיס (21815).

35. שלישית, חרב חלק בעדותו על קיומו של החוב, ואף טען שהתובעת היא שחבה כספים ללקוחה, ושהכרטיס אינה מתייחסת לחלק של מחפון שהוחזר לתובעת ולזיכוי הנובע מכך. לא מצאתי טעם להעדיף את גרסת התובעת על פני גרסתו של חרב בעניין זה ולאור חוסר הבהירות בכרטיס.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 18407-07-20 מרכז המחפון בע"מ נ' אבו גוידה

תיק חיצוני: 5064720220

36. רביעית, כפי שצוין מוקדם יותר, התובעת לא טענה, וממילא אף לא הציגה ראיה לכך שניסתה לגבות את החוב עובר לפתיחת תיק ההוצאה לפועל. יוזכר כי מדובר בחוב שרובו הגדול נוצר עד מרץ 2017, ואעפ"כ לא ננקטה כל פעולה לנסות לגבותו במשך למעלה משלוש שנים ומחצה.

בדיות בינה מלאכותית

37. עד כאן נידון ההליך עצמו וגובשו ממצאים לגופו של עניין. לצערי, אי אפשר לסיים מבלי לתת את הדעת לליקוי חמור ומהותי שיצא תחת ידי בא כוח הנתבע בשלב הסיכומים.

38. במסגרת בחינת התיק לצורך כתיבת פסק הדין, עיינתי בסיכומי הנתבע, ובתוך כך ביקשתי לעיין בפסקי הדין שאוזכרו על ידי ב"כ הנתבע בסיכומים, תשעה במספר, אך לא עלה בידי למצוא במאגרים משפטיים ולו פסק דין אחד מאלו שאוזכרו על ידי הנתבע. כמו כן, הציטוטים שנכללו בסיכומים ככאלה שנשאבו מתוך פסקי דין (סעיף 6 לסיכומים) נראו בעיני תמוהים ועוררו את החשד שאין מדובר בציטוט מהימן שנשאב מפסק דין אמיתי. לאור כך, הוריתי לב"כ הנתבע להגיש עותק מלא של כל פסקי הדין שאוזכרו בסיכומיו וכן, ככל שאין אפשרות לאתר את פסקי הדין, להבהיר מהיכן נשאבו האזכורים. במענה לדרישה זו הודיע ב"כ הנתבע כך: "הח"מ מתנצל כי בשל עומס עבודה חריג במשרדו והמעבר למשכנו החדש באותם ימים, הסתמך על עבודת המתמחה במשרד, ובהיסח הדעת אישר הגשת הסיכומים כפי שהוגשו".

39. ב"כ הנתבע לא פעל בהתאם להחלטה הנ"ל במלואה ולא פירש מהיכן נשאבו האזכורים שבסיכומי הנתבע, ברם ניתן להניח בוודאות קרובה כי מדובר ב"פסיקה" בדויה, שיוצרת, הורתה ויולדתה היא מערכת בינה מלאכותית כזו או אחרת, מתוך אלו שהפכו כידוע לכלי עזר מרכזיים בתחומים שונים, והתחום המשפטי אינו יוצא מן הכלל בהקשר זה.

40. בית המשפט העליון נתן דעתו לתופעה זו, ההולכת ומתרחבת, של שימוש שעושים עורכי דין בכלי בינה מלאכותית לצורך עריכת כתבי טענות, מבלי לבדוק די הצורך את מידת האמינות של המקורות והאזכורים המופיעים בפלט המתקבל מן הכלי. בבג"ץ 38379-12-24 פלונית נ' בית הדין השרעי לערעורים ירושלים (נבו 23.2.2025) בית המשפט הדגיש כי עורכי דין אינם רשאים "להתפרק" מאחריותם המקצועית בשימוש בכלי בינה מלאכותית, ועליהם לוודא היטב את אמינות ודיוק האסמכתאות המוגשות לבית המשפט. בית המשפט שם סבר שיש לראות בחומרה יתירה, וכהפרה ברורה של חובותיו של עו"ד, הגשת כתבי דין שלא נבחנו עד תום, כשהם נגועים בבדותות משפטיות, ובכללן אזכורי פסיקה מומצאים ה"מחופשים" לפסיקה משפטית רשמית, ובמיוחד לאור תכיפות ההולכת ומתרחבת של התופעה. בנוסף, נקבע כי בהתנהלות זו, המביאה לפני בית המשפט מידע כוזב, יש כדי לפגוע

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 20-07-18407 מרכז המחפון בע"מ נ' אבו גוידה

תיק חיצוני: 5064720220

באופן עמוק ביותר ברקמת האמון שבין בית המשפט לעורך הדין, והדבר עלול לפגוע לא רק בחקר האמת, אלא גם ביעילות הדיון המשפטי ובאמון הציבור בבתי המשפט. הוזכר עוד, כי חובתו של עורך הדין לא להטעות את בית המשפט מעוגנת בכללי האתיקה המקצועית, הקובעים במפורש (כלל 34 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986) כי עורך דין לא יעלה טענה עובדתית או משפטית ביודעו שאינה נכונה וקיימתולא יפגע בכבוד מקצוע עריכת הדין (כלל 2 לכללים הנ"ל). ורא' גם בבג"ץ 25-01-23602 העמותה לקידום זכויות הכלבים נ' שר החקלאות (נבו 28.2.2025).

41. בית המשפט העליון במקרים שהוזכרו, פירט כלים המצויים בידי בית המשפט להתמודדות עם התופעה, ובכלל זה שלילת הסעד המבוקש על ידי מי שכושל בהצגת מקורות כוזבים לבית המשפט, העברת הנושא ללשכת עורכי הדין וחיוב בהוצאות אישיות. בפסק הדין בבג"ץ 25-01-23602 הנ"ל סיים סה"נ השופט סולברג, את הדברים כך:

"אחתום במבט צופה פני עתיד: סמיכות הזמנים בין עניין פלוני לבין העניין דנן, מעוררת חשש כי עסקינן בתופעה, או בגל עכור. מקווה אני כי לא זה המצב, וכי אך מקרה הוא; מכל מקום, בפסק הדין שניתן שם, גם בזה הנוכחי – יש כדי להבהיר לכלל הנוגעים בדבר את שמצופה מהם, שעה שעושים הם שימוש בבינה מלאכותית. ברכה ותועלת ודאי טמונות בכלי זה, אך יש להישמר ממכשולותיו. את תוכנו – ניתן ורצוי לאכול, "פְּרִי' מִתּוֹק לְחֵבִי" (שיר השירים ב, ג); אך את קליפתו – יש לזרוק (על-פי בבלי, חגיגה טז, א). גם אם עד כה נהג בית משפט זה סבלנות ומתינות בנושא, נוכח העובדה שמדובר בתופעה חדשה – לא לעולם חוסן. מעתה ואילך, יוחזקו העוסקים במלאכה כ'מותרים ועומדים'; התגובה השיפוטית – תשתנה בהתאם."

(ההדגשה בקו תחתון אינה במקור. מ"ש)

42. ב"כ הנתבע מוחזק אפוא כ"מותרה ועומד" כפי שקביעת בית המשפט העליון שצוטטה, שמאז נתינתה חלפו חודשים ארוכים, וקשה להמעיט מן החומרה שבהגשת סיכומים שכוללים אזכורי פסיקה רבים שהתבררו כעורבא פרח, ואף ציטוטים שלא נכללו מעולם בפסיקה כלשהי שאינו פרי דמיונה הפורה - לעיתים לא רחוקות, ראש ולענה (ע"פ דברים כט', פסוק יז) - של הבינה המלאכותית. ההסבר שהונח בתגובת ב"כ הנתבע כפי שהובא לעיל, אינו מניח את הדעת כלל וכלל. לבד מכך שההסבר הועלה בכלליות, ללא תצהיר וללא אסמכתאות, גם אם יונח כי אכן דובר במסמך שנוסח על ידי מתמחה, ברור שלא ניתן לייחס לאותו מתמחה את האחריות על כך שהמסמך הוגש כפי שהוא לבית המשפט ללא עריכה וללא בדיקה, ועוה"ד אינו יכול להסיר מעצמו אחריות למצב שנוצר.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 18407-07-20 מרכז המחפון בע"מ נ' אבו גוידה

תיק חיצוני: 5064720220

43. בנסיבות האמורות, הימנעות מנקיטת כל סנקציה כלפי ב"כ הנתבע תחטא מהותית לחובתו של בית המשפט להוקיע שימוש בלתי אחראי בכלי בינה מלאכותית על ידי עורכי דין בניסוח כתבי טענות, ותיצור תמריץ שלילי לעורכי הדין לעשות את הדרוש על מנת למנוע הישנות מקרים מעין זה. ההישענות על בינה מלאכותית, חוסכת זמן ומשאבים רבים, וגדול הפיתוי להסתמך עליה ללא בדיקה יסודית ומלאה. בית משפט, שמוגש לו כתב טענות הנשען על כלי בינה מלאכותית, שלא נבדק כל צורכו, ובבחינת ק"ו כאשר לא נבדק כלל והוגש כשהוא רצוף אזכורי שווא, כבמקרה דנן, חובתו לעשות את הדרוש על מנת שלהבא תתעמעם עוצמתו של הפיתוי.

44. בנסיבות המקרה הנוכחי, עת אני מביא בחשבון מחד את חומרת ההתנהלות, הצורך ליישם את העקרונות שניסח בית המשפט העליון והחשיבות שבצמצם התופעה, אך בד בבד תוך נתינת משקל מסוים לנסיבות שפורטו בתגובת ב"כ הנתבע, אסתפק בהטלת הוצאות אישיות על ב"כ הנתבע, אך אלו תועמדה על סכום משמעותי ומרתיע.

סיכום

סוף דבר, התביעה נדחית.

בשים לב להתפתחות בגרסתו של הנתבע, הסתירות המהותיות בה, ואחר שהתקבלה עמדת התובעת לגבי חתימת הנתבע על שטר החוב, ומשהתובעת נשאה במחצית שכר המומחה שמונה, איני מחייב את התובעת בהוצאות הנתבע.

ב"כ הנתבע אישית ישלם לאוצר המדינה הוצאות של 7,500 ₪, בגין השימוש בכלי בינה מלאכותית ללא בבדיקה וללא ביקורת, כאמור. הסכום ישולם בתוך 30 ימים.

המזכירות תיצור שורת חיוב מתאימה.

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, ח' אלול תשפ"ה, 01 ספטמבר 2025, בהעדר הצדדים.

מנחם שחק, שופט